

TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2004 m. spalio 14 d.

Nr. 42 (623)

Edmundas SIMANAITIS

Rinkimų rezultatą lemia pilietinės savimonės lygmuo

Rugsėjo 30 d. prezidentūros baltojoje salėje įvyko konferencija "Pilietinis švietimas ir politinis raštingumas Lietuvoje: kokią valstybę ir visuomenę turėsime?" Renginį organizavo Pilietinės visuomenės institutas ir Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras prie Krašto apsaugos ministerijos.

Prezidentas Valdas Adamkus, pradėdamas konferenciją, kalbėjo: "Tenka susimąstyti, ar tikrai yra viskas taip blogai, kad tokiomis tamsiomis spalvomis dažomas mūsų visuomeninis politinis gyvenimas, ar tikrai mes esame atsidūrę savotiškoje visuomenės krizėje? /.../ Aš džiaugiuosi, kad mes susirinkome čia, ne kur kitur, o šioje salėje, pabrėždami problemos svarbą ir mūsų visų atsakomybę, asmeninę atsakomybę už ne tik mus pačius bet ir už visą visuomenę." Prezidentas išreiškė tvirtą nusiteikimą, kad "turėsime padaryti labai greitą sprendimą: kokią Lietuvą mes norime matyti" ir kartu apgailestavimą, jog pilietinės visuomenės ugdy-

mo reikalais susirūpinta "gal ir pavėluotai." Valstybės vadovas pridūrė, jog reikia "pažvelgti realybei į akis", nes "pilietinė visuomenė pasaulyje yra kuriama dešimtis ir net šimtus metų, o mes per istoriškai labai trumpą, ypač trumpą laiko tarpą bandome sukurti tokią bendruomenę čia, namuose."

Prezidentas paragino imtis iniciatyvos, "nes pilietinė visuomenė subręs tik tada, kai mes patys pradėsime ją brandinti, eidami švietimo keliu, pajungdami visas pozityvias mūsų visuomenės jėgas.

(keliami į 2 psl.)

Spalio 3 d. Punsko kultūros namų direktorės Astos Pečiulienės kvietimu Lazdijų kultūros namų ansamblis "Tremtinys", vadovaujamas Benediktos Ragauskienės ir muzikos vadovės Ramutės Smirnovienės, talkininkaujant kapelų vadovui Romui Mazečiui, lankėsi Punske.

Su atvykusiais susitiko Pasaulio lietuvių bendruomenės vicepirmininkas prof. Bronius Makauskas, Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Irena Gasperavičiūtė ir Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Algis Vaicekaskas.

Prof. B.Makauskas papasakojo apie lietuvių pagrindinę veiklą praityje, apie dabartinę bendruomenės veiklą ir ateities perspektyvas. Lenkijos lietuvių bendruomenės pirm. I.Gasperavičiūtė kalbėjo apie sunkumus, su kuriais susidūrė norėdami Seinuose

Viešnagė Lenkijoje

statyti lietuvių gimnaziją.

Dėl šių sunkumų neišvengiamai reikės kreiptis į LR Prezidentą.

Ansamblio dalyviams buvo įteikta prof. B.Makausko parašyta Lietuvos istorija

Lenkijos lietuvių bendrojo lavinimo mokykloms (šį vadovėlį buvo įmanoma išleisti tik pastaraisiais metais pasikeitus lietuvių ir lenkų santykiams), daug Lenkijoje leidžiamos lietuviškos spaudos.

Seinuose, prie Kultūros namų

Autorės nuotr.

Prorusiškos partijos triuškinančia pergale nelaimėjo

Galiu konstatuoti, kad 2004 m. LR Seimo rinkimai Tėvynės sąjungai yra neblogi. Mes ganėtinai paugome lyginant su 2000 m. Seimo rinkimais, kuomet gavome šiek tiek daugiau negu 126 tūkst. balsų. Paugome netgi lyginant su šių metų Europos Parlamento rinkimais, kai gavome 152 tūkst. balsų. Dabar gavome daugiau nei 172 tūkst. balsų. Tai leidžia mums būsime Seime jaustis stipriausia europietiška dešiniąja partija.

Štai kas dar džiugina žvelgiant į balsus daugiamandatėje apygardoje: mes su liberalcentristais surinkome daugiau balsų negu šiandieninė valdančioji socialdemokratų ir socialliberalų koalicija. Šia proga noriu pasveikinti liberalcentristus, kurie pasirodė pakankamai sėkmingai. Dar labiau noriu pasidžiaugti, kad populistinės, politikos ekspertų ir politologų vadinamos prorusiškomis, partijos nelaimėjo triuškinančia pergale, kokią kai kas bandė prognozuoti. Jei-

gu pažiūrėsime teoriškai, tai europietiškos partijos – Tėvynės sąjunga, liberalai ir socialdemokratų koalicija – surinko per 45 proc. balsų, tai yra daugiau negu minėtos populistinės partijos kartu sudėjus. Kaip ir per Prezidento rinkimus, skirtumas tarp ryškiai išreikštos provakarietiškos ir prorytietiškos krypties, nors ir nedidelis, bet išlieka vakarietiškos krypties naudai.

Darbo partija šiuose rinkimuose laimėjo daug mažiau balsų negu 2000 m. gavo socialdemokratai.

(keliami į 2 psl.)

Ansamblio vadovė B.Ragauskienė įteikė knygų prof. B.Makauskui ir Kultūros namų direktorei Astai Pečiulienėi. Maloniai pabendravę visi nusifotografavo prie Lietuvių kultūros namų.

Dar viena maloni staigmena ansamblių laukė salėje. Susirinko gausus žiūrovų būrys. Ansamblis atliko daug tremtinio dalią menančių dainų, apdainavo Tėvynės ilgesį ir jos grožį. Žiūrovai įdėmiai klausė ir negailėjo atlikėjams ilgų plojimų, ne vienas ir ašarą nušluostė.

Ansamblio dalyviai ir žiūrovai patyrė trumpų, bet giliai širdyje įstrigusį akimirką. Dar ilgai nesinorėjo išsiskirti, visi džiaugėsi, kad sve-timoje šalyje lietuviai neprarado savitumo, neišblėso jų meilė Tėvynei Lietuvai, kalbai ir papročiams.

Bronislava LAUNIKONIENĖ

Aktualijos

■ Valstybinė mokesčių inspekcija pradėjo Darbo partijos kandidatų į Seimą, dėl kurių kreipėsi Tėvynės sąjungos konservatorių frakcijos seniūnas A.Kubilius, turto ir pajamų mokesčių tyrimą ir patikrinimą. "Analizuodami Vyriausiosios rinkimų komisijos internete skelbiamus duomenis apie kandidatų pajamas ir turta, atkreipėme dėmesį į nerealų Darbo partijos kandidatų deklaracijose nurodomą pajamų ir turto santykį," – kreipimesi į VMI rašo TS frakcijos seniūnas.

■ Parlamentas pritarė pateiktoms laikinosios Seimo komisijos, tyrusios galimą teisėsaugos pareigūnų piktnaudžiavimą vykdant operatyvinę veiklą ir politikavimą, išvadoms.

■ Seimas pritarė Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus teikiamam nutarimo projektui, kuriuo siūloma Povilą Malakauską skirti Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) direktoriumi. Povilas Malakauskas ketina siekti, kad ši tarnyba būtų visiškai depolituota.

■ Vokietijos politologų nuomone, rusų V.Uspaskicho vadovaujamos populistinės Darbo partijos pergalė Seimo rinkimuose yra senokai prasidėjusio Lietuvos visuomenės radikalėjimo, būdingo kitoms Vidurio bei Rytų Europos šalims, padarinys.

■ Preliminariais duomenimis, užsitikrinęs vietą Seime pagal Liberalų ir centro sąjungos sąrašą Petras Auštrevičius kategoriškai paneigė gandus, neva jis galėtų priimti pasiūlymą tapti vienu iš Darbo partijos formuojamos Vyriausybės ministrų.

■ Cečėnų karo vado, prisiėmusio atsakomybę už įkaitų grobimą Beslane, naudota interneto svetainė, transliavusi iš Lietuvos, o praėjusią savaitę pradėjusi veikti iš Suomijos, uždaryta.

■ Europos Sąjungos užsienio reikalų ministrai pritarė planams nuo gruodžio 2 dienos perimti iš NATO taikdariaišką misiją Bosnijoje ir Hercegovinoje. Būsimoji karinė misija Bosnijoje bus pati didžiausia, kokią iki šiol yra tekę vykdyti ES. Jos imsis iš 7 tūkst. karių sudarytos "Althea" pajėgos, pakeisiančios NATO vadovaujamas stabilizavimo pajėgas (SFOR).

Pirmam rinkimų turui pasibaigus

Nuo spalio 10 d. visa žiniasklaida "serga" rinkimų karštine. Politologai dar ilgai svarstys, analizuos iškopusių į pirmąsias vietas partijų bei koalicijų galimybes ir jų vietą LR Seime. Supažindiname skaitytojus, kurie kandidatai po pirmo turo tarpusavyje rungsis antrame. Pateikiame informaciją tik apie Tėvynės sąjungos (konservatorių, politinių kalinųjų ir tremtinių bei krikščioniškųjų demokratų) kandidatus.

Kalniečių vienmandatė apyg. Nr.15 – Arimantas DUMČIUS, TS PKTF (surinko 23,57 proc. rinkėjų balsų). Antro turo varžovas – Rytis ŠATKAUSKAS (DP).

Centro vienmandatė apyg. Nr. 13 – Vincė Vaidevutė MARGEVIČIENĖ, TS PKTF (21,9 proc.) – Gintaras Jonas FURMANAVIČIUS (DP).

Žaliakalnio vienmandatė apyg. Nr.14 – Rasa JUKNEVIČIENĖ, TS (38,28proc.) – Vydas GEDVILAS (DP).

Šilainių vienmandatė apyg. Nr.11. – Rimantas DAGYS, TS (23,25 proc.) – Vilma MARTINKAITIENĖ (DP).

Aleksoto-Vilijampolės vienmandatė apyg. Nr.12 – Rytas KUPČINSKAS, TS (19,28 proc.) – Mindaugas SUBAČIUS (DP).

Pramonės vienmandatė apyg. Nr.17 – Kazys STARKEVIČIUS, TS (34,18 proc.) – Pranas PAŠKEVIČIUS (DP).

Naujamiesčio vienmandatė apyg. Nr. 1 – Irena DEGUTIENĖ, TS (27,75proc.) – Algirdas GRICIUS (LiCS).

Senamiesčio vienmandatė apyg. Nr.2 – Jurgis RAZMA, TS (18,03 proc.) – Petras AUŠTREVČIUS (LiCS).

Antakalnio vienmandatė apyg. Nr.3 – Andrius KUBILIUS, TS (38,52 proc.) – Romualda KAŠNIENĖ (DP).

Žirmūnų vienmandatė apyg. Nr.4 –

Vilija Aleknaitė-ABRA MIKIENĖ, TS (22,2 proc.) – Algis ČAPLIKAS (LiCS).

Šeškinės vienmandatė apyg. Nr.6 – Audronius AŽUBALIS, TS (21,7 proc.) – Vilija BLINKEVIČIUTĖ (NS).

Karoliniškių vienmandatė apyg. Nr.8 – Danutė BEKINTIENĖ, TS (22,22 proc.) – Viačeslav ŠKIL (DP).

Nevėžio vienmandatė apyg. Nr.26 – Julius DAUTARTAS, TS (23,07 proc.) – Juozas BEČELIS (DP).

Pasvalio-Panevėžio vienmandatė apyg. Nr.47 – Antanas MATULAS, TS (48,89 proc.) – Vilius GARBŠTAS (DP).

Biržų-Kupiškio vienmandatė apyg. Nr.48 – Vytautas MOCKUS, TS (29,7 proc.) – Viktoras RINKE-

VIČIUS (VNDPS).

Ankščių-Kupiškio vienmandatė rinkimų apyg. Nr.49 – Sigutis OBELEVIČIUS, TS (17,8 proc.) – Vytautas GALVONAS (LDP).

Utenos rinkimų apyg. Nr.51 – Edmundas PUPINIS, TS (33,51 proc.) – Algimantas MATULEVIČIUS (LDP).

Šakių vienmandatė rinkimų apyg. Nr.64 – Arvydas VIDŽIŪNAS, TS (20,06 proc.) – Jonas RAMONAS (VNDPS).

Kauno kaimiškoji rinkimų apyg. Nr.66 – Donatas JANKAUSKAS, TS (25,76 proc.) – Antanas MAKAREVIČIUS (DP).

Dzūkijos rinkimų apyg. Nr.69 – Algirdas VRUBLIAUSKAS, TS (40,85 proc.) – Artūras JUŠKAUSKAS (DP).

Rinkimų rezultatą lemia pilietinės savimonės lygmuo

(atkelta iš 1 psl.)

Aš manau, kad šiame procese turėtų dalyvauti visa inteligentija ir /.../ pozityviai dalyvauti mūsų žiniasklaida."

Valstybės vadovo iškelto pilietinės visuomenės ugdymo aktualumą akivaizdžiai patvirtina ir dar negalutiniai rinkimų į Seimą rezultatai. Gausi okupanto represijas patyrusių tautiečių šeima, kaip ir dauguma lietuviškai mąstančių šalies gyventojų, puikiai supranta, kad didžioji grėsmė Lietuvos valstybingumui kilo ir tebekyla iš Rytų. Anaiptol, tai ne rusofobijos apraiška, o blaivus požiūris į realijas. Lietuvos narystė NATO ir Europos Sąjungoje iš esmės pakeitė geopolitinę regiono padėtį. Rytų imperijos interesų smailgalys buvo pasuktas į šalies vidaus politiką. Naivu būtų nematyti, kad valstybingumo priešininkams šiek tiek pasisekė – Darbo partija daugiamandatėje surinko apie 29 proc. balsų.

Archangelsko partijos lyderis gyrėsi laimėsiąs rinkimus 50 ar net 70 proc., darbiečiai turės galimybę vieni formuoti Vyriausybę, keisti Konstituciją, taigi "konstituciniu" būdu ardyti valstybės pamatą – teisingumo sistemą. Tokių mėginimų būta – referendumas dėl "politikos be partijų" žlugo. Tada, lyg Pilypas iš kanapių, atsirado Darbo partija, nesvarbu, kad be ideologijos, bet užtat žadanti viską, ko tik reikia rinkėjams. Matyt, tokia ir buvo FSB užduotis.

Antroje vietoje su 20,65 proc. balsų A.Brazausko ir A.Paulausko koalicija. Socdemai turėtų atsikokėti. Jų Vyriausybė buvo pakankamai stabili, bet tokio skandalingo Seimo atsikūrusi Lietu-

va dar nebuvo turėjusi. Šiai politinei jėgai pritrūko politinės valios neleisti įsibėgėti tolydžio didėjančiai destrukcijai, vėliau gavusiai paksizmo vardą. Rolando Pakso koalicija surinko arti 11,37 proc. balsų. Įvykių seka leidžia ne be pagrindo manyti, kad ir kokia iškaba besidangstyti paksizmas, jis atsirado tos pačios svetimos specialios tarnybos pastangomis. Labai tikėtina laukti tariamai skirtingų politinių jėgų subendrintų pastangų, griauinant valstybės teisingumo ir ekonomikos pamatus ir sukant valstybės politiką Kremliai palankia kryptimi. Nemanau, kad tai pavyktų.

Tėvynės Sąjunga – trečioje vietoje su mažne 15 proc. balsų. Tai rodo, kad atgaunamas rinkėjų pasitikėjimas. Konservatoriai nuosekliai laikosi valstybingumo stiprinimo, krikščioniškosios moralės vertybių puoselėjimo ir rūpinasi pilietinės visuomenės ugdymu. Apie tai labai įtikinamai kalbėjo Prezidentas V.Adamkus.

Atrodo, kad naujasis Seimas turės pakankamai galimybių sustabdyti populistų destrukciją. Tik ar bus jomis pasinaudota?

Ilgoka marginalinių partijų uodega neginčijamai rodo, kad Lietuvoje "generolų" nestokojama, tačiau karivių nėra. Beje, jau apsišaukusiu "generolais" ir į juos besitaikančių skaičiaus didinimu rūpinasi ta pati provokacijų ir neramumų planuotoja – svetima specialioji tarnyba. Nedidelėje šalyje, tokioje kaip Lietuva, keturios dešimtys "partijų" ir sujaukti rinkėjų protai – senas, išbandytas metodas pilietinės visuomenės formavimuisi stabdyti.

Prorusiškos partijos triuškinančia pergale nelaimėjo

(atkelta iš 1 psl.)

Reikia priminti, kad socialdemokratai 2000 m. buvo gavę beveik 460 tūkst. balsų, tuo tarpu Darbo partija šiais metais gavo 339 tūkst.

Tikslas – sumažinti DP galimybes

Dar vienas dalykas, kurį norėtųsi konstatuoti, Tėvynės sąjunga yra vienintelė nauja partija, kuri šiuose rinkimuose laimėjo daugiau balsų negu buvusiuose. Kitos partijos, tarp jų ir socialdemokratai ar liberalai, gavo mažiau balsų negu praėjusiuose rinkimuose.

Į antrą turą patenka 20 mūsų partijos kandidatų. Antras rinkimų turas bus lemiamas, apsprendžiantis politinių jėgų išsidėstymą. Šiandien kalbos apie koalicijas yra dar per ankstyvos, ir nugalėtojų skelbimas yra per ankstyvas. Mūsų skaičiavimu, Darbo partijai antrame rinkimų ture gali būti sunku laimėti didesnę balsų skaičių, todėl drįstu tvirtinti, kad skelbti nugalėtojus yra per anksti. Gali būti, kad po antro rinkimų turo Seime turėsime tris panašaus dydžio politinius blokus: Darbo partiją, socialdemokratų ir Tėvynės sąjungos bei liberalcentristų koalicijas. Žiūrėdami į preliminarų pasiskirstymą, kas varžysis antrame rinkimų ture, tarp konkurentų matome keletą aiškių dėsningumų. Visų pirma iš 20 Tėvynės sąjungos atstovų antrame rinkimų ture 14 pirmąja, ir 12 iš jų rungsis su DP atstovais. Iš socialdemokratų koalicijos antrame rinkimų ture liko 24, iš jų 13 pirmąja, o 16 rungsis su Darbo partija. Iš

17 liberalcentristų, dalyvaujančių antrame rinkimų ture, pirmąja 9, o 7 iš jų rungsis su Darbo partija. Taigi turime 35 socialdemokratų, liberalcentristų ir Tėvynės sąjungos kandidatus, kurie konkuruos su DP kandidatais.

Mūsų partijos tikslas antrame rinkimų ture ne tik laimėti vienmandatėse apygardose, bet ir sumažinti DP galimybes jose laimėti. Todėl artimiausiu metu partijos prezidiumui teksiu pasiūlymą tose apygardose, kur nėra mūsų kandidatų, remti socialdemokratų, kurie rungsis su Darbo partijos kandidatais. Socialdemokratai, turėdami daugiametės patirties bei tam tikrą atsakomybės pojūtį už valstybės ateitį, taip pat galėtų apsispręsti antrame rinkimų ture neremti Darbo partijos kandidatų.

Su liberalcentristais esame sutarę, jeigu į antrą turą pakliūna šios partijos kandidatas, jį remiame bet kuriais aplinkybėmis.

Žiūrėdamas į šios dienos skaičius ir vertindamas antro turo perspektyvą, galiu teigti, kad iš 20 mūsų kandidatų antrame ture apie 15 turi labai realių šansų laimėti. Susiklosčius sėkmingesnei situacijai – ir daugiau. Taigi naujame Seime Tėvynės sąjunga gali turėti 25–30 vietų. Tai būtų žymus mūsų frakcijos padidėjimas, palyginus su dešimčia Seimo narių, kuriuos turime šiandien.

Ir socialdemokratai gali turėti daugiau vietų už DP, jei DP kandidatai antrame ture nebus remiami nei SD, nei TS, nei LICS.

Pozicija dėl koalicijų

Mes tikrai žinome, su kuo koalicijų nesudarysime – tai Darbo partija ir liberaldemokratai. Dėl bendro darbo lengviausia būtų tartis su liberalcentristais. Mūsų – valstybininkų – pozicija yra aiški. Mes manome, kad Darbo partijos buvimas kokioje nors vyriausybėje Lietuvos valstybei atneštų didelės žalos, todėl esame linkę ieškoti būdų, kaip tą žalą sumažinti ir apsaugoti Lietuvą nuo šios partijos dalyvavimo vyriausybėje. Ar dar kas nors ieškos tokių galimybių, sunku pasakyti. Tik po antro turo bus galima realiai kalbėti apie bendradarbiavimą. Antras turas gali labai pakeisti politinių jėgų išsidėstymą, gali išaiškėti visai kiti nugalėtojai, negu šiandien yra skelbiama.

Mūsų pozicija yra visiškai aiški – nesudarysime koalicijos su Darbo partija, ir tai mūsų pirmoji sąlyga; antroji sąlyga – susitarimas turi būti programinis. Kuriant koaliciją, svarbu ne postai, o programa. Ir ji turi gimti kaip koalicijos programa, o ne kokios nors vienos partijos programa.

Šie rinkimai Lietuvai nėra lengvas išbandymas. Seimas, kuris dabar formuojasi, bus sudėtingas. Populizmas šiuose rinkimuose, deja, išplėtė savo erdvę. Ir tai reiškia, kad Seimas turės spręsti ne realias problemas, o populizmo iššūkius. Galima sakyti, kad populizmas švenčia pergalę. Nežinia, ar tai absoliuti pergalė, ar jos pavyks išvengti, bet kad populizmas užėmė platesnę erdvę negu ligšioliniuose Seimuose, tai faktas.

Žinios iš Seimo

Konservatyvusis Kaunas dar gali sužlugdyti triuškinančią uspaskichininkų pergalę

Rinkimai į naująjį 2004 m. Seimą dar nesibaigę – laukia antras rinkimų turas vienmandatėse apygardose, jau ryškėja naujojo Seimo veidas. Mat jau aišku, kas į Seimą pateko partijų sąrašuose. Šį kartą buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai Seimo rinkimuose dalyvavo kaip visaverčiai naujosios Tėvynės sąjungos (TS) nariai. O TS šie rinkimai nepalyginamai geresni nei praėjusieji. Jei tąkart TS Seime turėjo 9 mandatus, tai šį kartą TS vien iš partinio sąrašo išsikovojo 11 Seimo mandatų. Dar 20 TS vienmandatininkų išėjo į antrą rinkimų turą. 13 iš jų – pirmąją savo apygardose. Kukliai prognozuojant, šiame Seime Tėvynės sąjunga gali turėti 20 mandatų.

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai TS sąrašė turėjo 13 savo atstovų, bet teoriškai šiame Seime gali turėti keturis atstovus. Galimybę patekti į Seimą turi šie Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) nariai: Povilas Jakučionis, Vincė Vaidevutė Margevičienė, Arimantas Dumčius ir Birutė Kažemėkaitė. Aukščiausiai rinkėjų reitinguotas LPKTS pirmininkas Seimo narys P. Jakučionis: jį reitingavo daugiau nei 26 tūkst. rinkėjų. TS sąrašė prieš reitingavimą jis buvo penktas, po pirmo turo jis ir liko penktas. Taigi P. Jakučionis jau turi mandatą naujajame Seime.

Realią galimybę būti išrinkta turi ir Vincė Vaidevutė Margevičienė, išėjusi į antrą rinkimų turą ir stipriai pirmaujanti prieš savo konkurentą. Pirmame ture ji surinko 20,52 proc. rinkėjų balsų. Antrame ture ji susikaus su V. Uspaskicho žmogumi G. J. Furmanavičiumi, kuris pirmame ture surinko 15,94 proc. balsų. Antrame ture ji gali tikėtis paramos iš šioje apygardoje – kandidatavusių Seimo narių Klemenso Rimšelio ir Nikolajaus Medvedevo, tačiau labiausiai jai reikėtų savo likimo brolių ir seserų paramos. Ji kandidatuoja Kaune vienmandatėje Centro apygardoje.

Taip pat į Seimą patekti gali ir Arimantas Dumčius, Kaune Kalniečių apygardoje gavęs 23,57 proc. rinkėjų balsų ir pirmaujantis prieš savo konkurentą, taip pat uspaskichininką Rytį Šatkauską, surinkusį 20 proc. balsų. A. Dumčių partiniame sąrašė iš 22 vietos rinkėjai kilstelėjo į 18. Pralaimėjęs vienmandatėje, jis dar gali būti išrinktas pagal partinį sąrašą. Žiūrint, kaip seksis jo partiniams kolegoms, esantiems TS sąrašė viršuje: A. Kubiliui, R. Juknevičienei, J. Razmai, I. Degutienei, R. Dagiui, V. Aleknaitei-Abramikienei ir kitiems, sėkmingai išėjusiems į antrą turą vienmandatėse apygardose.

Galimybių dar yra

Labai gaila, kad Marijampolės r. kaimų, Kalvarijos ir Kazlų Rūdos gyventojai vienmandatėje pasirinko ne LPKTS jauną narę gydytoją B. Kažemėkaitę, o kitų partijų atstovus. B. Kažemėkaitė

TS sąrašė buvo 11, o po reitingavimo atsidūrė 20 vietoje. Tiesa, ji turi teorinę galimybę patekti į Seimą ir atstovauti buvusius politinius kalinius ir tremtinius, jei jos kolegoms, esantiems aukščiau sąrašė, pavyktų iškovoti mandatus vienmandatėse. Ši tikimybė dar labiau padidėtų, jei Kaune Aleksoto-Vilijampolės apygardoje nugalėtų R. Kupčinską, kuris nuo savo varžovo atsilieka tik 1,5 proc. Tad TS nariams, rėmėjams ir rinkėjams antrame rinkimų ture tenka bene svarbiausias vaidmuo, nulemsiantis TS poziciją naujajame Seime. Jei kauniečiai stipriai susiburtų ir paremtų TS kandidatų vienmandatėjų pirmame ture, Tėvynės sąjungos narių skaičius naujajame Seime gali neregėtai išaugti. Mat didesnė dalis rinkiminių kovų TS kandidatų laukia būtent Kaune.

Kuo daugiau Tėvynės sąjunga turės mandatų naujosios kadencijos Seime, tuo mažiau galimybių V. Uspaskichui formuoti valdančiąją daugumą ir formuoti Vyriausybę. Nors iš pradžių politologai baiminosi, kad šis rusas su savo kompanija gali gauti pakankamai mandatų, kad Seime turėtų konstitucinę daugumą (o tai leistų laisvai jam keisti mūsų šalies Konstituciją ir tvarkytis valstybėje, kaip tik jis ar jo "Gazprom" nori), Tėvynės sąjungai ir kitoms partijoms sudavus tinkamą atkirtį, V. Uspaskichas gali likti opozicijoje. Taigi antrame rinkimų ture konservatyvusis Kaunas gali ir turi sužlugdyti menamai triuškinančią V. Uspaskicho partijos pergalę!

Ingrida VĖGELYTĖ

Mieli kauniečiai

Dėkojame, kad patikėjote mumis, balsavote už Tėvynės sąjungą. Esame tikri kauniečiai, kaip ir jūs, į rinkimus atėjome ne didelių pinigų, o meilės mūsų žmonėms ir miestui vedami. Nešvaistome milijonų reklamai, tačiau žinome, ko reikia Kaunui. Pasižadame atkakliai ginti jūsų interesus, ištikimai atstovauti jums ir mūsų miestui.

Antrasis rinkimų turas bus tikras mūsų vienybės išbandymas. Už jūsų ir mūsų sėkmę! Tėvynės sąjungos kandidatai Kaune: **Rimantas Dagys, Arimantas Dumčius, Rytas Kupčinskas, Rasa Juknevičienė, Vincė Vaidevutė Margevičienė, Kazys Starkevičius.**

Dėkojame, kad patikėjote mumis, balsavote už Tėvynės sąjungą. Esame tikri kauniečiai, kaip ir jūs. Į rinkimus!

Tėvynės sąjunga

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Rudens dargana

Pirmas Seimo rinkimų turas akivaizdžiai parodė, kad okupacijos dešimtmečiai paliko ne tik neregėtai kruviną pėdsaką, nusinešdami dešimtis tūkstančių iškiliausių ir padoriausių žmonių gyvybių, tremties tragizmą, bet ir paliko nuodingą sėklą daugelio žmonių sąmonėje. Tik taip galima vertinti rinkimų rezultatus. Sveiku protu sunku suvokti, kaip galėjo atsitikti, kad trečdalis Lietuvos žmonių balsavo už rusų oligarcho specialiai sau sukurtą Darbo partiją. Ką ten trečdalis. Pridėkime dar balsus, atiduotus už K. Prunskienės ("Šatrijos") visuomenės lyderiais pasivadinusius ir paksininkus, pagaliau už "neišsižadėjusių principų" kai kuriuos socdemų kandidatus. Visa tai rodo, kad daugelio mąstyse, gyvenimo būdas visiškai sujauktas. Todėl reikia tik sutikti su užsienio spaudos, komentuojančios Lietuvos Seimo rinkimų pirmo turo rezultatus, vertinimais, kad Lietuva yra keistenybių šalis.

Pavyzdžiui, kaimyninės Lenkijos įtakingas dienraštis "Rzeczpospolita" negali atsištiebėti, kaip galėjo atsitikti, kad spalio 10-osios rinkimuose daugiau kaip pusė balsų atiteko trims prorusiškoms V. Uspaskicho, K. Prunskienės ir R. Pakso partijoms. Netgi Šveicarijos laikraštis "Le Temps" rašo, kad Lietuvos premjeru gali tapti atėjūnas rusas iš Archangelsko gūdomos. "Tokia galimybė gali iš pirmo žvilgsnio pasirodyti neįtikėtina, bet ji – ne be pagrindo. Gavusi daugiausiai balsų Seimo rinkimuose, Darbo partija turi galimybių viena sudaryti Vyriausybę", – rašo šveicarų dienraštis. Panašiai Seimo rinkimus komentuoja Londono BBC ir JAV žiniasklaida. Pabrėžiama, kad V. Uspaskichas, naudodamasis savo milijonais, dieną naktį Lietuvos žmonėms "kalė į galvas", kad ir jie po 11, 111 dienų maudysis piniguose kaip ir pats "gelbėtojas". Be to, užsienio žiniasklaida atkreipia dėmesį, jog Lietuvoje nėra tokio įstatymo, draudžiančio užimti aukščiausius Vyriausybės postus kitataučiams.

Tačiau nepaisant saldofo-niškos Kėdainių Bojarino arogancijos, jis pats gal ir nenori būti Lietuvos ministru pirmininku. Pasodins į šią kėdę savo žmogų, kuriuo galės manipuliuoti kaip tinkamas. Galbūt paliks dabartinį premjerą A. Brazauską.

Taigi kas laukia Lietuvos? Po keturiolikos atkurtosios nepriklausomybės metų, pri-

ėjome prie absurdo. Daugelis netgi labiausiai susipratusių patriotų priversti raginti antrame rinkimų ture balsuoti net už socdemų kandidatus, norėdami užkirsti kelią V. Uspaskicho klikai sudaryti absoliučią Seimo daugumą ir paversti Lietuvos parlamentą kišeniniu, kaip pasielgė Rusijos prezidentas V. Putinas su Valstybės Dūma ar kaimyninės Baltarusijos "batka" su savo Aukščiausiąja Taryba.

Dabar politologai ir politikai suka galvas spėliodami, kokia gi bus naujoji Seimo dauguma. Yra keli variantai. Pirmiausia, jeigu brazauskininkai su uspaskichininkais susitars tarpusavyje, tai reklamuojamas stabilumas – beveik garantuotas. Bet toli gražu ne visus socdemus vilioja tokia perspektyva – tapti rusų "kniaziaus" pastumdėliais. Tuo labiau kad dabar ne 1940-ųjų birželis. Bet tiesą sakant, šioje partijoje savų sniečkų, paleckų ir gedvilų, su meile ir ištikimybės drebuliu žvelgiančių į Kremliu bokštus, pakanka. Tačiau šioje partijoje yra ir valstybininkų, suprantančių, kad prisijungimas prie V. Uspaskicho partijos, reiškia netiesioginį prisijungimą prie Rusijos. Geriausiu atveju – tapti NVS pakraščiu.

Netgi Vokietijos laikraščiai rašo, kad dabartinėje valdančioje partijoje vyksta užkulisiniai žaidimai dėl bendradarbiavimo su V. Uspaskichu. Aišku, pats blogiausias variantas galima V. Uspaskicho, K. Prunskienės ir paksininkų koalicija. Tokiu atveju Lietuvos nepriklausomybės laukų pakasynos. Be jokių gąsdinimų.

Netgi Rusijos laikraštis "Komersant" rašo, kad Lietuvoje vyksta neįtikėtini dalykai – valdžion ateina nežinia kokiais būdais susikrovęs milijonus rusų oligarchas. Pabrėžiama, kad kitose Baltijos valstybėse – Latvijoje ir Estijoje tokie dalykai tiesiog neįsivaizduojami. Taigi beveik pusšimtis V. Uspaskicho darbiečių tikisi laimėti antrą rinkimų turą. Kas jiems sutrukdys? Viena aišku: pavojus Lietuvos valstybei ir nepriklausomybei kilo labai didelis ir realus. Spalio 25-ąją išsispręs, kokį kelią pasirinks Lietuva. Nesinori pritarti kai kurių į pesimizmą linkusių politologų nuomonei, kad Lietuva jau pasirašė nuosprendį balsuodama. Tie, už kuriuos balsavo pusė atėjusiųjų balsuoti, išsijuosę išvogs Europos Sąjungos pinigus ir pagaliau nuves Lietuvą ten, kur jau buvome.

Jonas BALNIKAS

Užsienyje

Jonas BALNIKAS

Jėgos apylygės

Sparčiai artėja lapkričio 2-oji, kai galingiausios pasaulio valstybės – Jungtinių Valstijų – piliečiai turės pasirinkti, kas taps jų prezidentu: dabartinis respublikonų partijos prezidentas Džordžas Bušas ar demokratas Džonas Keris. Dž. Bušui ištis nelengva. Jį iš visų pusių kritikuoja ne tik demokratai, bet ir respublikonai. O ką kalbėti apie kai kuriuos Europos politikus – Prancūzijos prezidentą Ž.Širaką ar Vokietijos kanclerį G.Šrioderį, puolančius JAV prezidentą už karines operacijas Irake. Ir ta kritika vis labiau stiprėja. Tiesa, dar neprieita iki masinių protesto demonstracijų, kokios buvo Vietnamo karo metu. Smūgį Dž. Bušui spalio pradžioje sudavė vienas Centrinės žvalgybos valdybos atstovas ir vyriausiasis JAV ginklų inspektorius. Č. Duelferis, vadovavęs draudžiamų branduolinių ir cheminių ginklų paieškai Irake, liudydamas JAV Senato Ginkluotųjų pajėgų komisijoje pareiškė, kad šioje šalyje nerasta jokių masinio naikinimo ginklų, dėl kurių buvo įsiveržta į Iraką. Tačiau Č. Duelferis pripažino, kad buvusiam Irako diktatoriui S. Huseinui nebūtų prireikę nė metų, kad būtų pagaminti sviediniai su zarino dujomis.

JAV vyriausiojo ginklų inspektoriaus ataskaitoje Senatui pažymima, kad kai kurie Rusijos ir Ukrainos politikai iš S. Huseino gavo naftos vertybinius popierius. Tarp tokių gavėjų minimi ir Rusijos prezidento V. Putino admi-

nistracijos atstovai, svarbūs Rusijos užsienio reikalų ministerijos pareigūnai. Vertybinių popierių gavo ir didelis S. Huseino bičiulis bei gerbėjas, skandalingasis Rusijos Dūmos vicepirmininkas V. Žirinovskis. Šis pranešimas, atrodo, nepakenkė Dž. Bušo populiarumui visuomenėje. Netgi atvirkščiai. Jei prieš savaitę demokratas Dž. Keris lenkė Dž. Bušą keliais procentais, tai dabar, sociologinių apklausų duomenimis, abiejų pretendentų populiarumo reitingai susilygino, o kai kuriose valstijose Dž. Bušas keliais procentais lenkia savo varžovą. Visos kitos apklausos, surengtos tokių agentūrų kaip „Reuters“ ir „Zogby“ rodo, kad abiejų kandidatų šansai susilygino. Be to, skelbiama, kad 7 proc. JAV rinkėjų dar neapsisprendė, už ką balsuos. Štai dėl tų kelių procentų ir vyksta pagrindinė kova. Beje, šiuo metu sociologinės apklausos Jungtinėse Valstijose vyksta kasdien, o paskutinė įvyks rinkimų išvakarėse – lapkričio 1-ąją.

Europoje ir pasaulyje taip pat laukiama JAV prezidento rinkimų. Nepaisant kritikos dėl karinės operacijos Irake, daugelis politikų norėtų, kad Bž. Bušas būtų perrinktas antrai kadencijai. Dž. Keris daugelio laikomas tauščiakalbiu ir net neprognozuojamu politiku. Pažymėtina, kad išeiviai iš Rytų Europos pokomunistinių valstybių daugiausia palaiko dabartinį prezidentą.

Prasmingas susitikimas

Kauno mechanikos mokyklos mokytojai paminėti savo profesinę šventę – Tarpautinę mokytojų dieną – susirinko į LK Kauno įgulos karininkų ramovę. Šio istorinio pastato šeimininkai – mjr. Gediminas Reutas, dim. kpt. Aleksandras Dagys, meno vad. Gediminas Venckus ir nenuilstančios DLK Birutės karininkų šeimų moterų draugijos narės pedagogams surengė nepamirštamą šventę.

Dim. kpt. Aleksandras Dagys svečius supažindino su Karininkų ramovės istorija, surengė ekskursiją po šį

Lietuvos kultūros židinį.

Kauno mechanikos mokyklos direktorius Juozas Cekanavičius dėkodamas šeimininkams ir sveikindamas kolegas pabrėžė, jog ugdant jaunąją kartą būtina atsižvelgti į tautos praeitį ir nuolat iš jos semtis stiprybės. Mechanikos mokyklos pedagogai Vytauto Didžiojo seklyčioje nuoširdžiai džiaugėsi, kad juos prisimena ir gerbia ne vien mokiniai. Tokie prasmingi susitikimai abipusiai naudingi.

Judita MEIGLAITĖ
Kauno mechanikos mokyklos mokytoja

Dėmesio

Spalio 19 d. 11 val. LK Kauno įgulos karininkų ramovės Didžiojoje salėje įvyks Lietuvos vietinės rinktinės karių sąjungos (LVRKS) rinkiminė konferencija. 9 val. delegatų registracija. Turėkite nario pažymėjimą.

Spalio 6 d. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje lankėsi gimtojoje tėvų žemėje viešintys varpininkai Anicetas ir Ričardas Griniai, gyvenantys JAV, Čikagoje. Surengtoje popietėje užjūrio svečiai susitiko su savo bičiuliais ir bendraminčiais – dr. Vinco Kudirkos idėjų puoselėtojais Lietuvos varpininkais, Kauno aps. kudirkaičiais bei jų vadovais. Gimnazijos direktoriaus Vid-

Vardan Lietuvos

manto Vitkausko pakviesti, svečiai apžiūrėjo Lietuvos partizanų mjr. Juozo Lukšos memorialinį muziejų bei Lietuvos išeivių rezistencijos centrą, klausėsi lietuviškų dainų, kurias atliko Rokų, Petrašiūnų mokyklų bei Juozo Lukšos gimnazijos jaunieji kudirkaičiai, kalbėjosi apie aktualias Lietuvos jaunimo ugdymo problemas su kudirkaičių va-

dovais, varpininkais bei gimnazijos mokytojais.

Lietuvos varpininkų draugijos vardu tariau nuoširdų padėkos žodį lietuvių puoselėjantiems varpininkams Aldonai ir Anicetui Griniams bei jų sūnui Ričardui Griniui, šios viešnagės metu tapusiam mūsų draugijos nariu, už nuolatinę paramą rengiant kudirkaičių vasaros stovyklą, į kurią pakviečiami organizacijos nariai iš visos Lietuvos bei leidžiant kudirkaičių laikraštį „Varpo gausmas“, kuriame publikuojama jaunųjų talentų kūryba, t.y. už pagalbą pilietiškai ugdant jaunąją kartą. Taip pat už dovaną – istorinius, grožinės literatūros ir enciklopedinius leidinius – LK Kauno įgulos karininkų ramovės bibliotekai. Jūs skaitys Kauno įgulos kariai ir miesto visuomenė. Kilnūs Jūsų darbai vardan Lietuvos.

Varpininkė
Dalia
MACIUKEVIČIENĖ

Ričardas ir Anicetas Griniai tarp bendraminčių Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje

Romanas STEPONAVIČIUS

Laiškas LR Prezidentui Valdui Adamkui

Kai Molotovo-Ribentropo pakto dalyvės susikibo kaip vilkai viena kitai į gerklę, Panevėžio mst. ligoninę užplūdo sužeisti sovietų kareiviai. Lietuvos žmonės baltais chalatais dieną ir naktį teikė jiems pagalbą. Pagal Hipokrato priesaiką, žmoniškumo vardan... Ir okupantai atsidėjo: gydytojus nukankino ir sušaudė. Karui prasidėjus sovietų kariai iš Telšių kalėjimo išsivarė daug ten kalėjusių „liaudies priešų“ ūkininkų, darbininkų bei kitų niekam nepraskaltusių žmonių ir Rainių miškelyje tiesiog nukankino. Tokių pavyzdžių šimtai.

Petrašiūnų kapinėse, Lietuvos kančių memoriale, tai mums kas dieną primena grandinėmis supančiotos pušys ir nužudytųjų bei ištremtųjų skaičiai. Archyvuose dokumentuose skaitome, kaip Lietuvos partizanai sovietų okupantų žudomi, ant gimtojo miestelio grindinio išniekinami. Ar jie kėsinosi į Rusijos žemes? Kodėl juos užkasė šiukšlynuose, pelkynuose, nepalikdami kapų pėdsakų? Išties legendinis okupacinės kariuomenės elgesys. Jau vien dėl to mūsų didieji kaimynai turėtų susiprasti, net nekvičiami nulenkti galvas ir pagerbti kankinius, pareikšda-

mi, kad tai nebeprisikartos. Deja, pavyzdžiai kitokie.

Gerbiamas Prezidente, esame laisvę mylinti tauta. Dievo valia – Europos Sąjungos ir NATO nariai. Mūsų miestų ir miestelių gatvės ir aikštės – mūsų rūpestis ir džiaugsmas. Čia tekėjęs mūsų kovotojų už laisvę kraujas niekad neišdžiū.

Deja, kai kuriose mūsų miestų ir miestelių gatvėse ir aikštėse dar yra prilaidota okupantų karių ir net stovi jiems paminklai. Dabar ant tų paminklų pritvirtintos kitos lentos – su užrašu, kad tai antihitlerinės koalicijos kariai. Melu tušuojamas Molotovo-Ribentropo paktas.

Prašyti ar neprašyti svečiai turi būti palaidoti kapuose. Su rusų pareigūnais mes turime kalbėti ne vergų, bet logikos kalba, kad jie savo karių palaikus išsivežtų į tėvynę arba palaidotų kapinėse. Juk žemė priima ir priešus, ir draugus. O gatvės reikalingos mums į darbą, į pasimatymus eiti, ir niekada jose neturėtų gulėti mūsų vaikinai kraujo klanuose. Okupanto statula te negraso mums automatu, te važiuoja į tėvynę arba Grūto parką.

Gerbiamas Prezidente, Seredžiaus šlaite užkasta apie šimtas Lietuvos partizanų. Kur jų kapai? Gal šlaite, gal

bunkeryje užversti žemėmis. Tą vietą mums liudija tik metalinis kryžius.

Kokia valstybės politika dėl gynėjų atminimo įamžinimo? Jie savo krauju įrašė Lietuvos vardą. O mūsų, juos prisimenančių, liko tiek mažai. Už 200 m nuo Seredžiaus stribynės grindinio, kur gulėjo nukankinti mūsų broliai ir tėvai, Seredžiaus aikštėje stovi monstras, gėlėmis apso dintas, nauja tvorele aptvertas ir laukia. Ko? Tai tiksli kopija žudikų, ėjusių per Burbinės miškus ir kaimus ir žudusių Lietuvą. Paprašykime išeiti iš Seredžiaus, Palangos, Žiežmarių, Antalieptės, Šiaulių, Kazlų Rūdos, Vilkijos, Raudonės ir t.t. Teužsimirš klaikūs sapnai ir prisiminimai.

9 parašai

Į šį laišką iš prezidentūros priimamojo gautas atsakymas:

Jūsų kreipimąsi, adresuotą Respublikos Prezidentui V. Adamkui, gavome ir atidžiai susipažinome. Norėtume pažymėti, kad Prezidento priimamasis dėl kreipimosi nagrinėjimo kreipėsi į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą. Minėtas centras atsakys į keliamus klausimus. Apie tai bus informuotas ir Prezidento priimamasis.

Rokiškio jubiliejus

Istoriniuose šaltiniuose Rokiškio dvaras pirmą kartą paminėtas 1499 m. Didžiojo Lietuvos kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Aleksandro privilegija, pasirašyta tų pačių metų rugsėjo 21 d. ir įteikta Gregoriui Astikui, "suteikė malonę" valdyti šį kraštą. Šį rugsėjį Rokiškis paminėjo 505-ąsias metines.

Rugsėjo 24 d. renginiai prasidėjo Rokiškio viešojoje bibliotekoje. Čia surengta paroda "Knygnešystė Rokiškio krašte" bei mokslinė konferencija. Spaudos draudimas buvo viena iš lietuvių tautos asimiliacijos priemonių, kurias sumanė caro valdžia. Lietuviai nutautinimui nepasidavė. Atsirado žmonių, kurie priešinosi nepaisydami knygnešiams už literatūros platinimą grėsusios katorgos. Prie Amūro upės ir šiandien tebėra kaimas, pavadintas Litovka. Ten caro laikais, matyt,

apysakos "Palangos Juzė" motyvais. Pavakare prie Kultūros rūmų prasidėjo folkloro šventė "Kur aisiu, aisiu". Koncertavo folkloro kolektyvai iš visos Lietuvos.

Kitą dieną Kultūros rūmuose vyko iškilmingas posėdis. Jame dalyvavo premjeras A. Brazauskas, Rokiškio garbės piliečiai, svečiai iš Lenkijos, Latvijos, Estijos, Vokietijos, vietos politikai, verslininkai, miesto visuomenė. Nusipelnusiai lietuviškų juostų audėjai, kraštietei Palmyrai Damijonaitienei suteiktas krašto garbės pilietės vardas. Dalį savo juostų tautodailininkė padovanojo Krašto muziejui.

Kultūros rūmų ir savivaldybės aikštėse vykusiuose koncertuose žiūrovų ovacijų sulaukė dainininkai Edmundas Kučinskas, Neda Malūnavičiūtė, ŽAS'ai. Dangų skrodė nuostabių fejerverkai.

Kalba Čekijos ambasadorius Lietuvoje P. Voznica

buvo ištremta nemažai lietuvių.

Konferencijoje dalyvavo rajono bibliotekos bei filialų bibliotekininės, rajono meras E. Vilimas, savivaldybės darbuotojai, svečiai iš Lenkijos, Pabianicės miestų. Delegacijai vadovavo šio miesto mero pavaduotojas Hieronimas Rotaiskis, savivaldybės administratorius Adamas Marčekas.

Minėjamą pradėjo bibliotekos direktorė Alicija Matiukėnienė. Ji papasakojo apie bibliotekos veiklą, filialų darbuotojus, jų organizacinę darbą. Bibliotekos bibliografijos sk. vedėja Rita Viskaitienė pristatė neseniai išleistą knygą "Rokiškio krašto knygnešiai". Vyresnioji bibliografė Audronė Tupalskienė kalbėjo tema "Daraktoriai ir slaptosios mokyklos". Rajono bibliotekininės pristatė savo surinktą medžiagą apie apylinkių knygnešius, daraktorius, kitus visuomenininkus. Jų darbai saugomi centrinėje bibliotekoje. Bibliotekoje parengtos trys knygnešiams skirtos parodos. Vienoje iš jų – knygos iš knygnešio Juozo Petruolio asmeninės bibliotekos.

Pasibaigus konferencijai, ansamblis iš Kauno "Baltų ainiai" parodė teatralizuotą koncertą M. Valančiaus

Sekmadienį, rugsėjo 26 d., Šv. Mato bažnyčioje vyko penktojo tarptautinio vargonų muzikos festivalio koncertas, skirtas Rudolfo Lymano 100-osioms mirties metinėms. Skambėjo nuostabi Bernardo Vasiliausko atliekama vargonų muzika ir Vilniaus Arkikatedros bazilikos choristų giesmės.

Po šv. Mišių ant prie bažnyčios įrengtos nedidelės pakylės buvo rodoma Rokiškio teatro spektaklio "Rozės pražydėjimas tamsoje" premjera. "Teatras be sienų" tęsė programą Nepriklausomybės aikštės kiemeliuose, prie "Sauliaus" vaistinės, Raudonojo Kryžiaus būstinės, jaunimo mokyklos. Čia šurmuliavo, šoko, vaidino Rokiškio r. kaimų kolektyvai, svečiai iš Latvijos, Gulbenės miesto. "Muilo burbulų generolai" – spalvingi, perukais pasipuošę Vilniaus senamiesčio teatro aktoriai – kartu su rokiškėnais pūtė burbulus. Netikėtu elgesiu linksmo praevius Senamiesčio teatro "Subačiaus bokšto kalno legendos." Rokiškio r. savivaldybės Kultūros, turizmo ir ryšių su užsieniu sk. vedėjas Petras Blaževičius įteikė artistams Padėkas.

Feliksas
MAŽEIKIS

Partizanų atminimo įamžinimo iškilmės Kamajuose

Antrą kartą sovietams okupavus Lietuvą, dar žiauriau imtasi genocido. Prasidėjo areštai, gaudymas į sovietų kariuomenę. Kamajiškiai, vengdami arešto, ėmė burtis ginkluotajam pasipriešinimui, partizanų judėjimui. Kamajų šile susibūręs Jono Černiaus vadovaujamas būrys ne kartą susikovė su enkavedistais, stribais. Nelygiose kovose žuvo daug partizanų, ypač per 1944–1945 m. žiemą, kada karinių dalinių buvo masiškai šukuojami miškai, apylinkės. 1945 m. pavasarį pagausėjus rajono garnizono ir stribų pajėgoms, dažniau buvo užpuolami partizanų būriai, atsirado infiltruotų į partizanų gretas išdavikų. 1945 m. birželio 21 d. Gačiūnų k. buvo apsuptas partizanų būrys. Kautynių metu buvo padegtas pastatas, žuvo 20 partizanų. Jų

šas: "Čia buvo palaidota apie 150. kovotojų, pokary žuvusių už Lietuvos Laisvę."

Neseniai paminklas atnaujintas, kryžius ir koplytstulpiai nudažyti, takai, aikštelė išgrįsti plytelėmis, prie kelio įrengta aikštelė automobiliams, pastatyti suolai. Šiemet priešais paminklą pastatytos ilgos juodo granito plokštės, ant kurių iškaltos 53 žuvusių partizanų pavardės. Autorius – skulptorius Jonas Jagėla.

Rugsėjo 19 d. Kamajuose vyko didžiulės iškilmės, į kurias suplaukė žuvusių partizanų šeimų nariai, giminės ir artimieji, kamajiškiai ir aplinkiniai žmonės. Kamajų Šv. Kazimiero bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už žuvusius partizanus. Jas aukojė partizanų kapelionas mons. A. Svarinskas ir parapijos klebonas

Prie memorialo žuvusiems partizanus. Kalba mons. A. Svarinskas

kūnai išniekinti. Liepos 14 d. Audronių miške buvo užpulti partizanoi, ištumti į lauką penki iš jų žuvo. Įniršę enkavedistai apsupo Karkliečių kaimą, sudegino penkias sodybas, nušovė šešis suaugusius, į degantį pastatą įmetė du vaikus: 3 metų Nijolę ir 4 metų Algiuką. Tėvai liko gyvi.

Narsus kamajiškių Indrelės partizanų būrys baugino stribus ir enkavedistus. Audrupio miške pas partizanus užklydavo Vaižganto kuopos A. Nakučio-Viesulo vadovaujamas būrys. Iš viso žuvo per 150 Kamajų krašto partizanų. Partizanų kūnus iš Duokiškio, Salų, Šimonių, Ragelių ir kitų apylinkių suveždavo ir "laidodavo" ganyklos dauboje, esančioje prie kelio, vedančio į Rokiškį.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, 1992 m. šioje vietoje įkurtas Tautos aukų memorialas: aptvertas daugiau kaip 1 ha žemės plotas, kurio centre pastatytas ažuolinis kryžius, po medinį koplytstulpį dešinėje (pieta) ir kairėje (šv. Jurgis, kalaviju dobiančiantis slibiną). Paminklo autorius – architektas Kazys Šešelgis. Skulptūrų autorius – tautodailininkas Raimundas Puškorius. Ant šoninės paminklo lentos užrašyta: "Mes gulėm ant grindinio kieto paplūdę kraujuos, kad tu, tėvyne Lietuva, pražystum Laisvės žiedais". Memorialo laukas apsodintas ažuoliukais, eglaitėmis, gyvatvore, gėlėmis. Prie vartų – užra-

R. Kazlauskas. Giedojo Rokiškio buvusių tremtinių choras. Pamaldų pabaigoje nuskambėjo himnas.

Gausi minia su plevėsuojančiomis buvusių tremtinių ir politinių kalinių vėliavomis bei gėlėmis ir priekyje išsirikiavusiais garbės kariais, šauliais patraukė plentu memorialo link.

Čia mons. A. Svarinskas pasakė pamokslą apie jaunų vyrų didvyrišką ryžtą, sudėtas aukas tėvynės laisvei. "Ir tai bus sėkla jaunajai mūsų kartai. Šių didvyrių žygio dvasia tenušviečia Lietuvos dienas šiandien," – sakė jis, pašventinęs memorialą.

Kalbėjo Seimo narys A. Stasiškis, Rokiškio r. savivaldybės atstovas V. Saulis, Kamajų seniūnas V. Vilys, Rokiškio r. meras E. Vilimas, LLKS prezidiumo pirm. J. Čeponis, atkurtos Vytauto partizanų apyg. vadas Zabulis, Algimanto apyg. vadas Kadziūnis, šių eilučių autorius ir LGGRT centro darbuotoja O. Dapšytė-Kriukelienė, kurios penki broliai partizanai paguldė galvas už Lietuvos laisvę ir du iš jų yra čia palaidoti.

Partizanų dainas dainavo Rokiškio buvusių tremtinių choras (vad. V. Šablinskienė).

Gyvuok, Lietuva, per amžius būk laisva, o jos vaikai budėkite, kaip akies vyzdį saugokite nuo priešų jos laisvę!

Jonas KIRLYS,
Feliksas MAŽEIKIS
F. Mažeikio nuotr.

Parodyk maldaknygę... ir kulka į kaktą

Dubingių krašto (Molėtų r.) žmonės negali pamiršti skaudžių prieš 60 metų įvykdytų nusikaltimų. 1944 m. birželio 23 d. ankstyvą rytą, dar prieš saulės tekėjimą, miestelį užplūdo lenkų Armijos kraujavos kariai. Dauguma žmonių miegojo, bet kareiviai į tai nekreipė dėmesio. Jie pasklido po plačias Dubingių apylinkes ir pradėjo kruviną darbą.

Dubingiuose ir artimuose kaimuose gyveno mišrios šeimos. Nuo Radvilų laikų, kai Dubingiai klestėjo, čia išliko nemažai lenkiškai kalbančių žmonių. Po 1918 m. vasario 16 d., Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, Dubingių krašte Lietuvos savanoriai gavo žemės sklypus. Taikiai gyveno lenkai ir lietuviai, tarp jų pasitaikė rusų (sentikių), miestelyje buvo ir žydų, kurie prieš kruviniuosius įvykius vokiečių įsakymu Molėtuose buvo sušaudyti. Nuo 1920 iki 1939 metų pro Dubingius ėjo demarkacinė linija. Kam nepatiko gyventi Lietuvoje, galėjo persikelti į lenkų okupuotą Vilniaus kraštą ar net išvykti į Lenkiją. Tokių atvejų tada buvo.

Tačiau tai nesusiję su Armijos kraujavos veiksmais, taikių žmonių naikinimu. Šiandien Lietuva ir Lenkija bendradarbiauja ir niekas nepateisina Armijos kraujavos išpuolių Molėtų krašte, kai buvo šaudomi kūdikiai, nėščios moterys, senukai. Tai juoda dėmė pasaulio istorijoje.

Lenkų kariai, atvykę į Dubingius, nežinojo, kas kur gyvena, todėl pasikvietė vietinius gyventojus, kad juos pavedžiotų. Ginkluoti kariai, vietinio vedlio lydimi, pasuko į Dubingių kleboniją. Jie norėjo surasti kunigą Joną Žvynių, bet nei klebonijoje, nei bažnyčioje jo nerado, nes kunigas laisvu laiku mėgo žvejoti. Anksti rytą jis pasiėmęs meškerę išėjo į miškų apaugusią Asvejos ežero pakrantę. Kunigo ieškojo ir kitą dieną, bet jis jau slapstėsi. Neradę kunigo J.Žvynio, lenkai pasuko į sodybas, kur gyveno lietuvių šeimos. Įėję į trobą pirmiausia sakydavo:

– Parodykit maldaknygę.

Šio krašto žmonės buvo tikintys, kiekviena šeima turėjo maldaknygę. Kariai žvilgtelėję į lietuvišką raštą nieko nelaukdami pradėdavo

žudyti. Šaudė visus, kas tik buvo namuose. Šio krašto gyventojai dabar teigia, kad pirmąją auką tapo Edvardo Rinkevičiaus šeima. Šeiminkas tą rytą dar gulėjo lovoje. Jam nebuvo leista net atsikelti. Šalia jo krito žmona su dvejų metų sūneliu ant rankų, kulkos suvarpė metukų neturintį lopšyje gulintį kūdikį. Sušaudė šeiminkės brolių Steponą Kerulį, kuris buvo atvykęs pas svainį į svečius, ir pagyvenusią moteriškę Šuminienę, tą naktį nakvojusią pas Rinkevičius.

Tautodailininkas V. Dirma prie paminklo nekaltai nužudytiems dubingiečiams

Autoriaus nuotr.

Vaidukavičių šeimoje buvo sušaudyti šeši asmenys, Strumilų – penki, Vinclovų – septyni... Jaunas merginas Gylytes prieš sušaudydami kareiviai išprievartavo. Pasenutę Gričiuvienę talkinti dirbant ūkio darbus buvo atvykę jos giminaičiai – vyras su žmona. Juos ir šimtametę nužudė kartu. Nepasigailėjo ir besirengiančios gimdyti Plieskienės.

Atlikę kruvinius darbus, iš Dubingių Armijos kraujavos kariai pasuko į Bijutiškio, Inturkės, Jonišio, Molėtų parapijų kaimus ir ten tęsė žudynes. Andrioniškio pradžios mokyklos mokytojui Trimoniui pavyko pabėgti, bet jo dukrelę ir besilaukiančią žmoną sušaudė. Užėję į Stasiškių šeimą kareiviai šaudė moteris ir šaukė:

– Visus lietuvius iššaudysime. Už vieną lenką – 20 lietuvių...

Kodėl lenkai buvo taip nusiteikę prieš lietuvius? Sovietų okupacijos metais šis klausimas beveik nepalies-

tas, komunistams jis nepatiko (gal jie jautė kaltę). Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, Vilniuje vyko kongresas dėl lenkų Armijos kraujavos veiksmų padarinių Dubingių krašte ir kitose vietose. Jame dalyvavau ir aš. Tiesą atskleidė istorija. Lenkų išpuoliai pasmerkti, nes vien Dubingių krašte nužudyta per 200 nekaltų žmonių...

Tokie dalykai nepamirštami, tačiau dėl to negalima kaltinti visos lenkų tautos. Tai – girtos, sužvėrėjusios armijos veiksmų padariniai. Likusios gyvos anų dienų liudininkės – Aldona Gylytė, Stasė Gurskaitė, Demidaitė ir kiti, teigia, kad kareiviai, šaudę žmones, buvo labai girti. Tarp jų atpažino ir vietinius lenkus, kurie nurodinėjo kariškiams, kur eiti, ką sunaikinti. Tai buvo kerštas už būtus ir nebūtus nesusipratimus, ginčus. O Armijos kraujavos vyrams tik tiek ir reikėjo – jie skaičiavo nužudytųjų galvas nekreipdami dėmesio į tai, ar sušaudė kūdikį, ar senutę...

Sovietmečiu komunistai dėl Dubingių tragedijos bandė apkaltinti net lietuvių Vietinės rinktinės, vadovaujamos gen. Povilo Plechavičiaus, savanorius, kurie kovojo dėl tautos laisvės ir nepriklausomybės. Jiems buvo priešai ir naciai, ir komunistai.

Man, kaip žurnalistinei, LKP Molėtų rajono komitete 1974 metais buvo įrodinėjama, kad dėl Dubingių tragedijos kalčiausi plechavičiukai. Kai 1944 m. Armija kraujavos ėmė plėšikauti Vilniaus krašte, Paberžėje buvę lietuviai kariai stėjo ginti vietinių gyventojų. Įvyko lenkų ir lietuvių susirėmimai, būta aukų. Kaip tada teigė komunistai, labiau nukentėjo plechavičiukai, todėl jie Glitiškių dvarė, Vilniaus r., sušaudė apie 30 nekaltų lenkų (vietinių gyventojų). Tačiau tai ne tiesa, o komunistų siekis pasmerkti ir apkaltinti narsų Lietuvos karo vadą, kovotoją dėl tautos laisvės ir nepriklausomybės, patriotą, generolą P.Plechavičių. Raudonieji jam jaučia neapykantą ir dabar. Tai liudija neseniai kilusi šmeižto banga, kai Lietuvos prezidentūroje už nuopelnus tautai gen. P.Plechavičiukai (keliami į 7 psl.)

LGGRTC pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentų vardui gauti sąrašą

(Tęsinys)

Alfonsas Paulauskas (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Daugų valsč. Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. Rugio būrys 1944–1947 m.

Vaclovas Pauliukonis, karys, Ukmergės aps. Deltuvos valsč. Vietinė rinkt. 308 batalionas 1 kuopa 1944 02 16–1944 05 15.

Leonas Petronis, rėmėjas, Utenos aps. Molėtų valsč. 1955–1965 m.

Henrikas Pieniuta (po mirties), ryšininkas, Marijampolės aps. Kazlų Rūdos valsč. 1945–1948 m.

Ona Pinkevičienė-Adomėnaitė, ryšininkė, Utenos aps. Molėtų valsč. 1944–1952 m.

Valerija Pipirienė-Petronytė, ryšininkė, Utenos aps. Leliūnų valsč. 1944–1950 m.

Vincas Prieskenis, ryšininkas, Alytaus aps. Merkinės valsč. 1945–1951 m.

Jonas Putkis, ryšininkas, Biržų aps. ir valsč. 1944–1945 m.

Vincentas Rabačiauskas (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Krekenavos valsč. Vyčio apyg. Paukštelio būrys 1944–1948 m.

Marijona Rabačiauskienė-Abramavičiūtė (po mirties), ryšininkė, Panevėžio aps. Krekenavos valsč. 1944–1947 m.

Dalia Leonora Raklevičienė-Šlapauskaitė, pogr. spaudos platintoja, Birštonas 1972–1980 m.

Juozapas (Juozas) Ramanauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Alytus 1941 06 22–28.

Apalioniya Ramelienė-Žalnieriuonaitė, ryšininkė, Švenčionių aps. Tverėčiaus valsč. 1945–1950 m.

Juozapas (Juozas) Regelskis (po mirties), rėmėjas, Raseinių aps. Kražių valsč. 1944–1945 m.

Adolfas Ritikis, pogr. organ. narys, Kėdainių aps. Gudžiūnų valsč. 1946–1949 m.

Elena Semėnaitė, ryšininkė, Švenčionių aps. Adutiškio valsč. Vytauto apyg. Tigro rinkt. 1945–1953 m.

Stasė Sirusienė-Kuprevičiūtė, rėmėja, Radviliškio aps. Šiaulėnų valsč. 1946–1950 m.

Alfonsas Skrebutėnas, ryšininkas, Švenčionių aps. Tverėčiaus valsč. 1945–1952 m.

Jonas Skeuterė (Skiauterė) (po mirties), karys, Biržai, Vietinė rinkt. 3 kuopa 1944 02 16–1944 05 15.

Jadvyga Skumbinienė-Viliškaitė, ryšininkė, Biržų aps.

Pasvalio valsč. Klevo, Simo būriai 1944–1952 m.

Antanas Smetona (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. Juozo Krištonio būrys 1944–1945 m.

Elena Stasaitienė-Rulinskaitė, ryšininkė, Raseinių aps. ir valsč. Kęstučio apyg. Birutės rinkt. 1946–1950 m.

Jonas Stepanonis (po mirties), ryšininkas, Rokiškio aps. Južintų valsč. Algimanto būrys 1944–1947 m.

Jonas Steponavičius, ryšininkas, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. Stiklo būrys 1945–1950 m.

Juozas Sukackas, ryšininkas, Lazdijų aps. Kapčiamiesčio valsč. Liepos, Saulės būriai 1945–1950 m.

Ona Leokadija Šakalienė-Mockevičiūtė, rėmėja, Marijampolės aps. Šilavoto valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. Pjūklo, Dešinio, Vėjelio būriai 1945–1953 m.

Anelė Šėžienė-Strazdaitė, rėmėja, Ukmergės aps. Balninkų valsč. 1944–1950 m.

Leonas Šileikis, pogr. spaudos platintojas, Šiauliai 1973–1979 m.

Juozapas Špokas, karys, Kauno aps. Seredžiaus valsč. Vietinė rinkt. 309 batalionas 1944 02 16–1944 05 15

Eugenija Šukaitienė-Šimkūnaitė, rėmėja, Jurbarko aps. Veliuonos valsč. 1949–1955 m.

Vytautas Tarvydas (po mirties), karys, Marijampolė, Vietinė rinkt. 1944 02 16–1944 05 15.

Petras Tribandis, ryšininkas, Alytaus aps. Varėnos valsč. Dainavos apyg. Kazimieraičio rinkt. Žaibo būrys 1948–1950 m.

Konstantinas Tumėnas (po mirties), partizanas, Utenos aps. Molėtų valsč. 1944–1945 m.

Juozas Ulinskas (po mirties), ryšininkas, Raseinių aps. Betygalos valsč. 1947–1949 m.

Algirdas Rabijonas Umbrasas, ryšininkas, Utenos aps. Leliūnų valsč. 1949–1965 m.

Pranas Undraitis (po mirties), partizanas, Tauragės aps. Eržvilko valsč. 1944–1950 m.

Pranas Vladas Vaičiulis (po mirties), ryšininkas, Alytaus aps. Seirijų valsč. 1944–1946 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Parodyk maldaknygę... ir kulka į kaktą

(atkelta iš 6 psl.)

čiui buvo paskirtas ordinas.

Niekas neneigia, kad Gli-
tiškėse buvo sušaudyti len-
kai. Bet kas juos šaudė? Ko-
dėl? Jų, kaip ir dubingėnų, taip
pat gaila. Jie nekalti kaip ir žy-
dai, kaip senukai, maži vaikai,
besilaukiančios moterys...

Antrojo pasaulinio karo
metais komunistai buvo su-
būrę raudonųjų partizanų bū-
rius. Jie veikė miškuose, apie
Pabradę, Švenčionėlius, Ne-
menčinę, Dubingius. 1944 m.
kovo 1 d. Meironių kaime,
prie Asvejos ežero, buvo iš-
duoti ir vokiečių sunaikinti
Kosto Kalinausko būrio rau-
donieji partizanai. Žuvo 24
vyrai ir vadas E. Taujanis (Ba-
laišis). Niekas nepaneigs, kad
lenkai nemėgo komunistų ir
raudonųjų partizanų. Yra
versija, kad jie padėjo susekti
ir sunaikinti raudonuosius
Meirūnuose. Kas gali paneigti,
kad Gliutiškėse sušaudė len-
kus ne raudonieji K.Kali-

nausko komunistai?

Ir dar. Kodėl Armijos kra-
jovos kariai pirmiausia siekė
sušaudyti kunigą Joną Žvy-
nį? Dubingių parapijos klebo-
nas J.Žvynys buvo narsus Lie-
tuvos patriotas. Jis 1920 m. iš
gimnazijos suolo išėjo sava-
noriu į nepriklausomos Lie-
tuvos kariuomenę. Narsiai
kovojo su stipria lenkų gene-
rolo Želigovskio vadovauja-
ma armija prie Giedraičių ir
Širvintų. Tapo nugalėtoju.

1941 m. vasarą kunigas
J.Žvynys, pasitraukęs į gim-
tajį Aktapolio palivarką, prie
Molėtų subūrė, apginklavo
Kijėlių, Sodėnų, Bajorų, Kai-
rionių, Miškiškių, Rimučių,
Lėlių ir kitų aplinkinių kaimų
vyrus ir stojo į kovą su Rau-
donosios armijos kariais. Po
to užėmė Molėtų paštą, mili-
cijijos būstinę, valsčių... (Už
nuopelnus Lietuvai preziden-
tas V.Adamkus kunigą
J.Žvynį (po mirties) apdova-
nojo I laipsnio Vyčio Kry-

žiaus ordinu).

Dirbdamas Dubingių pa-
rapijoje, kunigas J.Žvynys
skleidė lietuvių, pamokslus
sakė lietuviškai. Kai kuriems
šio krašto žmonėms tai nepa-
tiko. Jie norėjo šlėktuojančio
dvasininko. Pasitaikius progai
kai kas norėjo kunigu at-
sikratyti, jį nužudyti. Šie ir ki-
ti faktai byloja, kad lenkų
Armija krajova buvo panaudo-
ta vietinius nesutarimus
spręsti taikant žiauriausias
priemones.

Dubingiai 1944 m. įvykių
nepamiršta ir ilgai nepamirš.
Dubingių pradinės mokyklos
mokytojas tautodailininkas
Valentinas Dirma iš tų kaimų
laukų, sodybų, kur buvo žvė-
riškai nužudyti lietuviai, su-
rinko akmenis ir miestelio
centre pastatė paminklą 1944
metų aukoms atminti. Įvai-
riomis progomis prisimena-
mi nekalti nužudyti šio kraš-
to žmonės, už juos aukojama
šv. Mišios.

Algirdas MEILUS

ti bėgusį "banditą". Kur ir kas
nubėgo, pasakyk, kai tu jo vi-
sai nematei... Novikovo palie-
pimu, J.Rudėną skubiai nusi-
varė į jo paties klojimą. Gran-
dine priėjo prie vašelio ir mu-
šė tuo, ką klojime rado: kultu-
vais, šakėmis, grėbliais. Dau-
žė, kol žmogus prarado sąmo-
nė, kol neliko sveiko kauliuko.
Kai jis jau nebejudėjo, šalinė-
je iškasė duobę ir dar gyvą už-
kasė. Ilgai jo ieškojo žmona,
duktė ir artimieji. Buvo pasa-
kyta, kad uždarytas Kuktiškių
skrebijoje. Žmona dar maisto
perdavė. Tik vėliau šalinėje pa-
stebėjo smėlio, suėję kaimynai
pradėjo kasti ir rado J.Rudėno
kūną. Namiškiai nukankintą
palaidojo Suginčių kapinėse.
Po kelerių metų palaikai buvo
atkasti, o ekspertai nustatė, kad
tą dieną užkastas J.Rudėnas dar
buvo gyvas...

Jei šis įvykis ką sudomintų,
jo duktė gyvena Vilniuje.
Adreso kreipkitės į "Trem-
tinio" redakciją.

Stasė KRAUJALIENĖ

Skelbimai

Spalio 16 d. 14 val. Vyžuonų bažnyčioje Utenos r. bus
aukojamos šv. Mišios už žuvusius Vytauto apygardos Ge-
dimino kuopos partizanus: kuopos vado pavaduotoją **Dom-
ininką Bagočiūną-Briedį** ir kuopos ryšių ir žvalgybos sky-
riaus viršininką **Jurgį Vasiljavą-Vicsulą**. Po pamaldų vyk-
sime į žūties vietą – Kaliekių kaimą, kur bus pašventintas at-
minimo ženklas.

Gal ką sudomins

Mano šeima visomis išga-
lėmis priešinosi sovietų oku-
pacijai ir rėmė Lietuvos parti-
zanas. Mūsų sodyba buvo
beveik miške. Joje įrengti du
bunkeriai: mažesnis pirkioje,
didesnis – klojime. Čia slėpė-
si net kelių rajonų partizanai.
Molėtų r. Martiniškio k., ku-
rį sudarė dveji trobesiai –
Antano Gurklio ir Vlado Sta-
žio, susirinkdavo vadai iš vi-
sos Lietuvos, vykdavo parti-
zanų sueigos.

Antanas Gurklys turėjo
kalvę, kaustydavo arklius,
dirbo noragus, verpimo rate-
lius, audimo stakles. Tuo nau-
dojosi ryšininkai, rėmėjai – at-
važiavę pas kalvį sutvarky-
davo partizanų pavestus rei-
kalus. Vlado žmonos Jadvy-
gos Stažienės troba buvo aky-
lai sekama. Gurklys arba jo
duktė Ona perduodavo Stažių
šeimos ar kitiems ryšininkams
gautus nurodymus. Vladas
Stažys buvo nuteistas 25 me-

Spalio 16 d. (šeštadienį)
11 val. Kėdainių kultūros
centre (J.Basanavičiaus g. 24)
įvyks **LPKTS Kėdainių sky-
riaus narių susirinkimas**.
Registracija – **10 val.** Turė-
kite nario pažymėjimą. Ga-
lėsite užsiprenumeruoti
"Tremtinį".

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Jonas Rimša 1924–2004

Gimė ir augo Jurbarko aps. Eržvilko
valsč. ūkininkų šeimoje. 1945 m. įstojo į
Lietuvos partizanų gretas. Paskirtas Kęstu-
čio apyg. Lydžio rinkt. ryšių skyriaus vadu.
1947 m. kartu su dviem grupės kovotojais
buvo areštuotas ir nuteistas 25 m. kalėti. Ka-
lėjo Kolymos lageriuose. 1957 m. grįžo į tė-
vynę. Apsigyveno Kaune, sukūrė šeimą. Už-
augino dukterį ir posūnį. Daug metų dirbo įmonėje "Gama".

Palaidotas Romainių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius

Motiejus Bendoraitis 1920–2004

Gimė Prienų r. Sarginės k. 1951 m. ištrem-
tas į Tomsko sritį, Kargašoko rajoną. Trem-
tyje išbuvo iki 1956 m. Jo trys broliai parti-
zantai okupantų sušaudyti Šilavote. M.Ben-
doraitis nuo 1991 m. buvo LPKTS narys.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, gimines
ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius

Teklė Steponavičienė 1928–2004

Gimė Utenos r. Jurkėnų k. 1947 m. nuteista
ir įkalinta Komijos ASSR, Intoje. 1956 m. grį-
žo į Lietuvą. Dirbo statybinėse organizacijo-
se. Buvo aktyvi LPKTS Kauno skyriaus narė.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius

Ona Žilinskaitė- Stepanauskienė 1912–2004

Gimė Pasiėkų k., Sangrūdės valsč., Ma-
rijampolės aps., ūkininko šeimoje. 1948 m.
su dukterimi buvo ištremta į Irkutsko sr. Niž-
nyj Udinsko r. Atagajaus k. 1960 m. sugrįžo
į Lietuvą, apsigyveno Kalvarijoje. Užaugino
sūnų ir dukterį. Nuo 1991 m. LPKTS narė.

Palaidota Kalvarijos kapinėse.

Užjaučiame šeimą, gimines, artimuosius.

LPKTS Marijampolės skyrius

Petras Rinkūnas 1940–2004

Gimė Pasvalio r. Tetervinų k. ūkininko
šeimoje. 1951 m. spalio 2 d. kartu su šeima
ištremtas į Tomsko sr. Teguldeto r. Saryj Šu-
milovo gyvenvietę. Iš pradžių mokėsi, vėliau
dirbo miško darbus Srednyj Čulymso miš-
ko pramonės ūkyje. Su šeima grįžo į Lietuvą.
Nuo 1978 m. iki pensijos išdirbo Panevėžio au-
tobusų parke vairuotoju. Užaugino sūnų.

Palaidotas Pasvalio kapinėse.

Užjaučiame žmoną, sūnų ir artimuosius.

**LPKTS Panevėžio skyrius
Buvę Saryj Šumilovo tremtiniai**

Julius Vytautas Vyšniauskas 1933–2004

Gimė Panevėžio aps. Kupiškio valsč.
Skuodinių k. ūkininko šeimoje. Tėvas
1944 m. pasitraukė į Vakarus. 1948 m. su
motina ir dviem broliais buvo ištremtas
į Irkutsko sr. Talcų miškų pramonės ūkį.
1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno gim-
tinėje, dirbo kolūkyje. 1965 m. persikėlė į
Uteną, dirbo vairuotoju.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Buvę Talcų tremtiniai

TREMĖTINYS

SL289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Red. padėjėja - Aušra Šuopytė

Lit. redaktorė - Jolita Navickienė
Korektorė - Dalia Maciukevičienė
Tech. redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina
1,20 Lt

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214, el.paštas: tremtinys@takas.lt LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>